

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6182/2021
09.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Слађане Накић Момировић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Гроздана Симић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 200/2021 од 20.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 09.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 200/2021 од 20.07.2021. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ усваја ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 200/2021 од 20.07.2021. године у делу става првог изреке и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 103/20 од 01.04.2021. године у делу става првог изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА** захтев којим је тужилац тражио накнаду материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року у поступку стечаја СТ 41/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљеву, у износу од 12.768,15 динара.

У преосталом делу ревизија тужене, изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 200/2021 од 20.07.2021. године, **ОДБИЈА СЕ**, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 103/20 од 01.04.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 41/10 који се води пред Привредним судом у Ваљеву у висини од 108.509,00 динара, док је захтев тужиле за исплату затезне камате на досуђени износ од 28.09.2009. године до исплате, одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име трошкова парничног поступка плати износ од

21.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 200/2021 од 20.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиле и тужене и потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 103/20 од 01.04.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиле и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, наводима ревизије којима се оспорава висина штете у коју је урачуната законска затезна камата обрачуната конформном методом оправдава одлучивање о изјављеној ревизији, ради уједначавања судске праксе у светлу правног схватања о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, утврђеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2013. године (образложење верификовано 18.04.2013. године), чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај је по својој природи институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника).

Из тог разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеву Р4 Ст 190/2019 од 13.05.2019. године усвојен је приговор ради убрзања поступка и утврђено да је тужиоцу у поступку стечаја над Х.К. „Вискоза“ а.д. „Целвлакно“ д.о.о. из Лознице, који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст 41/2010 повређено право на суђење у разумном року и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема решења предузме све мере како би се стечајни поступак што пре окончао. Поступак стечаја покренут је 11.06.2009. године. Закључком о листи потраживања Привредног суда у Ваљеву Ст 7/09 од 28.09.2009. године тужиоцу, као повериоцу четвртог исплатног реда, признато је потраживање у укупном износу од 108.509,00 динара, у који је поред главнице у износу од 66.605,00 динара урачуната и приписана законска затезна камата у износу од 41.904,00 динара, обрачуната до дана отварања поступка стечаја. Затезна камата до дана отварања поступка стечаја обрачуната на главни дуг применом простог интересног рачуна износи 29.135,85 динара, а укупно новчано потраживање тужиоца након таквог обрачуна затезне камате износи 95.740,85 динара. Тужилац у стечајном поступку није наплатио своје потраживање.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су о праву тужиље на накнаду материјалне штете проузроковане повреди права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету, одлучили правилном применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за штету, када тужиља као бивши запослени код стечајног дужника - привредног друштва са већинским друштвеним и државним капиталом, без своје кривице није наплатила своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажним решењем је утврђено да јој је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужиља своје новчано потраживање намирити у том поступку. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужиља је стекла право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиље и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете.

Закључком стечајног суда Ст 7/09 од 28.09.2009. године тужиљи је признато потраживање у одређеном новчаном износу у који је урачуната и приписана главници и законска затезна камата обрачуната до дана отварања стечајног поступка применом одредбе 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, број 9/01), важећег у време доношења означеног закључка. Том одредбом било је прописано да се обрачун дуга, увећаног за затезну камату врши тако да се фиксна стопа од 0,5% множи износом главног дуга увећаног за камату по стопи из члана 2. тачка 1. тог закона, применом конформне методе.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ бр.73 од 27.07.2012. године, утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, бр. 9/01) у делу који гласи: „применом конформне методе“, није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке, у стечајном поступку је применом пропорционалне методе (прост интересни рачун) обрачуната законска затезна камата на износ главног дуга стечајног дужника и утврђена њена висина у износу од 29.135,85 динара.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев и досудио тужиљи накнаду штете у износу утврђеном Закључком стечајног суда од 28.09.2009. године, налазећи да овако утврђена висина накнаде штете није оспорена од стране тужене.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене, али у образложењу донете пресуде није посебно ценио њене наводе да потраживање тужиоца, признато Закључком стечајног суда од 28.09.2009. године, било нужно кориговати у делу обрачунате законске затезне камате у складу са одлуком Уставног суда (прерачунати је применом простог интересног рачуна) и чланом 60. став 3. Закона о Уставном суду.

Изложено правно становиште првостепеног суда, чију исправност другостепени суд није ценио када је одлучивао о жалби тужене, по схватању Врховног касационог суда није правилно.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају, Уставни суд није одредио начин отклањања

последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Обрачун камате конформном методом практично представља обрачун (камате на камату), што није дозвољено јер је супротно начелу забране анатоцизма, садржаног у одредби члана 279. став 1. Закона о облигационим односима и суштини законске затезне камате, која се од претпостављене штете претвара у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету.

Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана Законом за цео период у коме се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата, обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна, што је у конкретном случају и учињено у поступку стечаја, и утврђена камата у износу од 29.135,85 динара.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је делимично усвојио ревизију тужене и преиначио пресуде нижестепених судова, тако што је одбио захтев за износ од 12.768,15 динара као разлику између затезне камате обрачунате до дана отварања стечајног поступка применом конформне методе и затезне камате обрачунате до истог дана применом методе простог интересног рачуна и приписане главници.

Стога је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

У преосталом делу ревизија тужене није основана, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Одлука тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у ставу четвртом изреке, донета је применом члана 165. став 1. и 2. ЗПП, у вези са чланом 153. став 2. истог закона, имајући у виду делимичан успех тужене у поступку по овом ванредном правном леку.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**